

מדינת ישראל
משרד החינוך

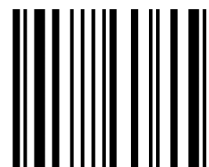
ראמ"ה
הרשות הארצית
למדידה והערכה בחינוך

המזכירות הפדגוגית

מיצ"ב

מחווון למבחן בעברית

כיתה ח | נוסח א | טור א | טור ב

הנחיות כלליות לבדיקת המבחן

לפניכם מחוון למבחן מיצ"ב. במחוון הנחיות הן לבודקי המבחן החיצוני המשתמשים במערכת ההקלדה, הן לבודקי המבחן הפנימי המשתמשים במיצבית.

- הנחיות ייחודיות לבודקי המבחן החיצוני כתובות לצד הסמל .
 - **בצד ימין** של כל עמוד כתוב מספר השאלה בנוסח א של המבחן החיצוני ובטור א של המבחן הפנימי. **בצד שמאל** של כל עמוד כתוב מספר השאלה הזוהה בטור ב של המבחן הפנימי (ראו דוגמה בתשובה לשאלה 1 במחוון).
 - בשאלות רב-ברירה, התשובה בטור א כתובה בצד ימין, והתשובה בטור ב לשאלה הזוהה כתובה בצד שמאל.
 - אם אין תשובה או נראה כי לא ניסה התלמיד לענות על שאלה או ענה תשובות, כגון "לא יודע", צייר ציור, העתיק הוראות וכו', בודקי המיצ"ב הפנימי ישאירו את התא הנוגע לציון השאלה ריק.
- **בודקי המיצ"ב החיצוני** יקלידו "לא ענה".

שאלות פתוחות :

- דוגמאות הכתובות בגופן **כתב '?** הן דוגמאות מקוריות של תשובות תלמידים, והן מובאות בלשונם.
- חלק מהדוגמאות או מההנחיות להערכה כתוב בין סוגריים. הכתוב בין סוגריים אינו חייב להיות בתשובת התלמיד.
- אין להוריד נקודות בשל שגיאות כתיב או בשל ניסוח שגוי, אלא אם כן מצוין אחרת.
- תשובות שיש בהן מידע עודף :
- אם המידע העודף שגוי כל התשובה שגויה, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף אינו שגוי אין להוריד נקודות למרות המידע העודף, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף הוא העתקה בלתי מושכלת (למשל העתקה גורפת של פסקה, העתקה של חלקי משפט מהטקסט לפני התשובה או אחריה), כל התשובה שגויה.

במבחן החיצוני, בצד השמאלי של השאלות הפתוחות, יש משבצות המיועדות לשימוש הבודק. **בודקי המיצ"ב החיצוני** יכתבו את הציון של כל סעיף בשאלה פתוחה במשבצת המתאימה, ולאחר מכן יקלידו את הציון במערכת ההקלדה.

שאלות רב-ברירה :

- בודקי המיצ"ב הפנימי יעריכו את תשובת התלמיד לפי המחוון ויקלידו את הציון המתאים.
- **בודקי המיצ"ב החיצוני** יקלידו את מה שסימן התלמיד.
- אם סימן התלמיד כמה תשובות, בודקי המיצ"ב הפנימי יקלידו את הציון 0.
- **בודקי המיצ"ב החיצוני** יקלידו "סימון מרובה".

פרק ראשון – טקסט מידע – "פועלי כל העולם, הכירו את המכונות שייקחו את העבודה שלכם"

נוסח א (חיצוני)

טור א (פנימי): שאלה 1

טור ב (פנימי): שאלה 1

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)

התלמידים נדרשים להבין מהו הנושא המרכזי בטקסט, ולזהות אותו מבין כמה נושאים הנדונים בטקסט.

תשובה 2

3 נק' תשובה 3 : המהפכה התעשייתית הרביעית והשלכותיה

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 2א

שאלה 2א

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)

התלמידים נדרשים להסיק מהי הסיבה למצב המתואר בטקסט.

תשובה 1

3 נק' תשובה 4 : כי כוח העבודה במדינות אלה הוא זול.

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר את היתרונות של מצב המתואר בקטע כלשהו.

2 נק' תשובה שכתובים בה שניים מבין היתרונות האלה:

- חיסכון בזמן (הנדרש לייצור כל נעל) / ייעול הייצור
- חיסכון בעלויות השינוע / בעלויות ההובלה
- צמצום הצורך בפועלים / שימוש ברובוטים

לדוגמה:

- 1. אפשר יהיה לקצר את הזמן הנדרש לייצור כל נעל.
- 2. הם יחסכו כסף כי לא יהיו הובלות של מוצרים מארץ לארץ.
- 1. מוצר הצורך בכוח העבודה הולך
- 2. ייצור מהיר יותר

הערה: כל יתרון צריך להיכתב בשורה נפרדת. כתיבה של יותר מיתרון אחד באותה שורה תיחשב יתרון אחד.

1 נק' תשובה שכתוב בה יתרון אחד מבין היתרונות הכתובים לעיל או שני יתרונות שהתוכן שלהם דומה, לדוגמה:

- 1. שימוש ברובוטים במקום פועלים.
 - 2. לא יצטרכו להעסיק פועלים סיניים.
- (שני היתרונות דומים.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות העתקה גורפת

שאלה 3

שאלה 8

לשון

התלמידים נדרשים לזהות מאפיינים לשוניים במשפט נתון: חלקי דיבור ומילות יחס.

2 נק' סימון נכון בשלושת הסעיפים

1 נק' סימון נכון בשני סעיפים בלבד

0 נק' כל תשובה אחרת

התשובות הנכונות:

ההיגדים	נכון	אינו נכון
1. בכותרת יש ארבעה שמות עצם.	☒	☐
2. בכותרת יש שם תואר.	☐	☒
3. בכותרת יש לפחות מילת יחס אחת.	☒	☐

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו בסעיפים 1–3 את מה שסימן התלמיד.

שאלה 4

שאלה 4

לשון
התלמידים נדרשים לפרק משפט מורכב למשפטים פשוטים.

2 נק' תשובות נכונות בשני הסעיפים 2 ו-3

1 נק' תשובה נכונה בסעיף אחד בלבד

0 נק' כל תשובה אחרת

סעיף 2

תשובה נכונה: השלמה היוצרת משפט עצמאי, שכתוב בו שהתקלות נובעות מהתיישנות של חלקים. המשפט מנוסח נכון מבחינה לשונית, לדוגמה:

... **נובצות מהתיישנות fe חלקים.**

... **נבצו מהתיישנות fe חלקים.**

... **נבצו מהתיישנות fe חלקים.**

... **הנובצות מהתיישנות fe חלקים יאנצו.**

(המשפט שלם ועצמאי. תוספת המילה "ימנעו" אינה פוגמת באיכות ההשלמה הנדרשת.)

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

... **הנובצות מהתיישנות fe חלקים**

(בגלל השימוש ב-ה' היידוע – "הנובעות" – לא נוצר משפט עצמאי.)

... **ינבצו מהתיישנות fe חלקים.**

... **נובצות מהתיישנות.**

(תוכן חסר במשפט: התיישנות של מה?)

סעיף 3

תשובה נכונה: השלמה היוצרת משפט סביל עצמאי. במשפט כתוב שהחלקים יוחלפו / מוחלפים / הוחלפו מבעוד מועד, והוא מנוסח נכון מבחינה לשונית, לדוגמה:

... **יוחלפו מבצוד מוצד.**

... **יוחלפו מבצוד מוצד וכך יאנצו תקלות.**

(התוספת "ימנעו תקלות" אינה גורעת, שכן המידע הזה כתוב במשפט שבמסגרת.)

... **יהיו מוחלפים מבצוד מוצד.**

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

... **יתחלפו מבצוד מוצד.**

... **התחלפו מבצוד מוצד.**

... **מתחלפים מבצוד מוצד.**

... **יוחלפו.**

(תוכן חסר במשפט.)

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו 1 בסעיפים 2 ו-3 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה.

שאלה 5

שאלה 3

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לקשר בין פרטי מידע הכתובים בטקסט (החידושים) ובין האירועים שבהם הם התחוללו.

3 נק' סימון נכון בששת הסעיפים

2 נק' סימון נכון בחמישה סעיפים בלבד

1 נק' סימון נכון בארבעה או בשלושה סעיפים בלבד

0 נק' כל אפשרות אחרת

התשובות הנכונות:

סדר החידושים	החידושים				
	מהפכה 4	מהפכה 3	מהפכה 2	מהפכה 1	
משפט 2 בטור ב	☐ 4	☐ 3	☒ 2	☐ 1	1. התחלת השימוש בחשמל
משפט 1 בטור ב	☐ 4	☒ 3	☐ 2	☐ 1	2. התחלת השימוש ברובוטים במפעלים
משפט 4 בטור ב	☒ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	3. התחלת השימוש במכונות שיכולות לקבל החלטות בעצמן
משפט 3 בטור ב	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☒ 1	4. התחלת השימוש בקיטור להפעלת מכונות
משפט 6 בטור ב	☐ 4	☒ 3	☐ 2	☐ 1	5. התחלת השימוש במחשבים בתעשייה
משפט 5 בטור ב	☐ 4	☐ 3	☒ 2	☐ 1	6. התחלת השימוש בשיטה שבה לכל עובד יש תפקיד אחר בתהליך הייצור

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו בסעיפים 1–6 את מה שסימן התלמיד.

שאלה 6

שאלה 7

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים לדעת מהי התרומה של טקסטים נלווים להבנת הטקסט.

3 נק' תשובה שיש בה שני הרכיבים האלה:

1. **הדרך** שבה הטקסטים הנלווים תורמים להבנת הטקסט, למשל מבהירים, מגדירים, מדגימים, מתארים, ממחישים, מציינים מטרה, מפרטים, מוסיפים מידע.
2. **הדבר** שהטקסטים הנלווים עוזרים להבין אותו, למשל מושג, מילה, מכשיר, טכנולוגיה, דברים המוזכרים בטקסט, חידושים, המצאות.

דוגמאות לתשובות שיש בהן רכיבים 1 ו-2:

- **התראה היא להרחיב על מושג כללי מתוך הטקסט המרכזי.**
(הדרך: להרחיב; הדבר: מושג בטקסט)
- **הם נותנים לנו הגדרות שגבין את המושגים שאנו מדברים עליהם בטקסט.**
(הדרך: נותנים הגדרות; הדבר: המושגים בטקסט)
- **הם ממחישים לנו דברים שכתובים בטקסט.**
(הדרך: ממחישים; הדבר: דברים שכתובים בטקסט)

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **התראה היא להצטרף את הידע שלנו בנושאים טכנולוגיים.**
(הדבר "בנושאים טכנולוגיים" כללי מדי, שכן אינו מקושר לטקסט.)
- **להבין טוב יותר את משמעות הטקסט.**
(התשובה היא חזרה על הכתוב בשאלה, וחסרים בה "הדרך" ו"הדבר").

שאלה 7

שאלה 6

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר כמה אירועים בקטע נתון בטקסט, ולשבץ אותם בתרשים ברצף שלהם.

3 נק' תשובה שכתובים בה **ארבעת** האירועים במקום המתאים.

1 נק' תשובה שכתובים בה **שלושה** אירועים או **שני** אירועים במקום המתאים.

0 נק' כל תשובה אחרת

התשובות הנכונות:

1. שילוב מערכות חכמות בתהליכי הייצור
2. ירידה של מחירי המוצרים
3. פיטורי עובדים
4. מציאת מקומות עבודה חלופיים על ידי המדינה

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים לקשר בין ציטוט מחוץ לטקסט ובין תוכן הטקסט.

3 נק' תשובה שיש בה המלצה העוסקת בלמידה / בהתמקצעות בתחום הטכנולוגיה או המלצה העוסקת

בבחירת עיסוק שיש בו יתרון לאדם על פני המחשב, לדוגמה:

- *למלא תעסוקה אחרת הדורשת ימיו בטכנולוגיה.*
- *ללמוד מדעי המחשב (יהיה צורך בתכנות מחשבים).*
- *לדעת להפציל את הרובוטים.*
- (התשובה עוסקת בהתמקצעות של הפועל בתחום הטכנולוגיה.)
- *לדעת לעלות תפקידים שרובוטים לא יודעים לעשות.*
- *לחשוב מחוץ לקופסה.*
- (התשובה עוסקת ביצירתיות שיש בה יתרון לאדם על פני המחשב.)
- *המלצתי לפועל במפעל היא ללמוד יותר על המכונות במפעל.*
- (התשובה עוסקת בצורך להיות מקצועי יותר.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה העוסקת בהשתפרות / בהתייעלות של הפועל בעיסוק הקיים שלו או

תשובה העוסקת בהתפתחות באופן כללי או תשובה העוסקת בקבלת השינויים הטכנולוגיים באופן פסיבי, לדוגמה:

- *לעבוד ביציאות ובחיסכון.*
- *להפציל שיקול דעת ולהימנע מטעויות.*
- *הפועל צריך לבדוק בדיקה יסודית של כל מוצר, כך שלא יהיו תקלות, מה שיגרום לפיטוריו.*
- *להשתנות עם הזמן.*
- (התשובה היא חזרה על הכתוב בשאלה.)
- *ללמוד מהרובוטים.*
- *הפועל צריך להתאים את עצמו לעבודה.*
- *להחליף עבודה.*

לשון

התלמידים נדרשים להבחין בין שימושים שונים של צורת ההווה.

3 נק' תשובה נכונה בחמשת הסעיפים

2 נק' תשובה נכונה בארבעה או בשלושה סעיפים בלבד

0 נק' כל אפשרות אחרת

התשובות הנכונות :

מספר התפקיד	המשפטים
4	1. ... הדפסת תלת-מימד המאפשרת לייצר את הנעל כמעט בשלמותה כיחידה מודפסת אחת... (שורות 19–20)
2	2. השימוש בטכנולוגיות החדישות חוסך בעלויות הייצור... (שורה 60)
1	3. גם בישראל מתגבשת יוזמה לקידום התעשייה... (שורה 63)
3	4. התעשייה תיעשה יוקרתית יותר ותמשוך אליה עובדים. (שורה 65)
2	5. החיישן שולח קרן אור נסתרת, וכשמישהו מתקרב לדלת, קרן האור נשברת... (בטקסט הנלווה "חיישן")

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו בסעיפים 1–5 את מה שכתב התלמיד.

שאלה 10

שאלה 11

לשון

התלמידים נדרשים לכתוב את שם המספר המתאים לשם העצם, בזכר או בנקבה, בנפרד או בסמיכות.

3 נק' כתיבת תשובה נכונה בשלושת הסעיפים

2 נק' כתיבת תשובה נכונה בשני סעיפים בלבד

1 נק' כתיבת תשובה נכונה בסעיף אחד בלבד

0 נק' כל תשובה אחרת

סעיף 1

תשובה נכונה : אחד-עשר / אחד עשר

תשובה שגויה : כל תשובה אחרת

סעיף 2

תשובה נכונה : חמש

תשובה שגויה : כל תשובה אחרת

סעיף 3

תשובה נכונה : ששת

תשובה שגויה : כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו 1 בסעיפים 1–3 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה.

שאלה 11

שאלה 10

לשון

התלמידים נדרשים להמיר פועל בשם פעולה ולשמור על התקינות התחבירית של המשפט.

3 נק' השלמה נכונה בשני הסעיפים

1 נק' השלמה נכונה בסעיף אחד בלבד

0 נק' כל תשובה אחרת

סעיף 1

תשובה נכונה : ביצוע / ביצוען של

הערה : תתקבל גם התשובה "התבצעות".

תשובה שגויה : כל תשובה אחרת, לדוגמה :

■ מבצ

■ הביצות

סעיף 2

תשובה נכונה : הבנייה / הבניה / בנייתו / בנייתו / בנייה / בניה

תשובה שגויה : כל תשובה אחרת, לדוגמה :

■ בניתה

■ הבניה

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו 1 בסעיפים 1 ו-2 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה

נכונה.

פרק שני – טקסט טיעון – "באנו לקחת את העבודה שלכם"

שאלה 12 א

שאלה 12א

לשון

התלמידים נדרשים לזהות מילים בעלות מאפיין נתון בשורות נתונות.

2 נק' תשובה שכתובות בה **שתי** מילים (או צירופי מילים) שיש בהן מטען שלילי מבין אלה:

- מסתנני העבודה (החדשים) / מסתנני
- חסרי מצפון
- (עומדים) להביס (אותנו)
- ישתלטו (רובוטים) (ומחשבים)

1 נק' תשובה שכתובה בה מילה **אחת** (או צירוף מילים) מבין אלה שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *מתחכאים*
- *לא*
- *לקחת את הצבודה*
- (התשובה הובאה מהכותרת ולא מהשורות הנתונות בשאלה).
- *כאן לקחת.*
- *יצאים*
- *ישתלטו רובוטים ומחשבים על 47% מהמשרות.*
- (התשובה היא העתקה גורפת).

שאלה 12ב

שאלה 12ב

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים להבין את מטרת השימוש במילים בעלות מאפיין נתון בקטע נתון.

3 נק' תשובה 4: לעורר בקורא חשש מפני הרובוטים. תשובה 1

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 13

שאלה 13

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק) התלמידים נדרשים להבין קשר לוגי בין חלקים בטקסט.

תשובה 4

2 נק' תשובה 1: טענה וביסוסה

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 14א

שאלה 15א

הבנת הנקרא: איתור מידע התלמידים נדרשים לאתר בטקסט פרטי מידע בנוגע למחקר.

3 נק' תשובה נכונה בשלושת הסעיפים

2 נק' תשובה נכונה בשני סעיפים בלבד

1 נק' תשובה נכונה בסעיף אחד בלבד

0 נק' כל אפשרות אחרת

סעיף 1: עורכי המחקר

תשובה נכונה: פריי ואוסבורן (וחברי קבוצת המחקר), לדוגמה:

■ ד"ר קרל פריי וד"ר מייקל אוסבורן

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף 2: נושא המחקר

תשובה נכונה: עתיד שוק התעסוקה / הרבובטים בשוק התעסוקה, לדוגמה:

■ החלפת אנשים במכונות והשפעת המחשבים והרובוטים על הצבאות והתעשייה

■ כמה ואיזה צבאות הרובוטים יקחו.

■ חשיבה על האתגרים של המאה ה-21: עתיד שוק התעסוקה

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

■ האתגרים של המאה ה-21

(התשובה כללית מדי).

■ שוק התעסוקה

■ רובוטים

שאלה 14 (המשך)

שאלה 15 (המשך)

- היכולת של תוכנות להחליף כני אדם (התשובה אינה עוסקת ברובוטים בשוק התעסוקה).
- השתלטות הרובוטים על שוק התעסוקה (השתלטות הרובוטים היא מסקנה הנובעת מהמחקר ולא נושא המחקר).
- החלפת הצובדים ברובוטים (התשובה כללית מדי וסתמית ואינה עוסקת בשוק התעסוקה).
- תוק כמה זמן הרובוטים ישתלטו על הצבאות שלהם.

סעיף 3: תוצאות המחקר

- תשובה נכונה:** הרובוטים עשויים להשתלט על 47% מהמשרות בתוך שני עשורים / כמעט מחצית המשרות ייעלמו בתוך 20 שנה.
- הערה 1:** התשובה תיחשב נכונה אם היא תעסוק בשני ההיבטים: היקף המשרות שייתפסו על ידי הרובוטים ומשך הזמן.
- הערה 2:** תשובה שיש בה העתקה של המשפט "בתוך שני עשורים מחשבים ורובוטים עשויים להשתלט על 47% מהמשרות הקיימות", תיחשב תשובה נכונה.
- תשובה שגויה:** כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שיש בה מידע עודף.
- דוגמאות לתשובות שגויות:
- אנשים יאבדו את עבודתם.
 - 47% מהעובדים.
 - רובוטים ייקחו את עבודתם.

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו 1 בסעיפים 1–3 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה.

שאלה 14ב

שאלה 15ב

לשון התלמידים נדרשים להבין צירוף מילים בתוך הקשר.

- 2 נק'** תשובה 1: עוררו עניין ותגובות רבות.
- 0 נק'** כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 14ג

שאלה 15ג

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
התלמידים נדרשים להבין רעיונות בטקסט נתון ולהסביר את הקשר ביניהם.

2 נק' תשובה שכתובים בה שני הרכיבים האלה:

1. תשובה חיובית (מפורשת או משתמעת)
2. הסבר העוסק בכך שעובדים רבים יפוטרו – לפי התחזית של ביל גייטס או לפי תוצאות המחקר או לפי שניהם, לדוגמה:

- כן, משום שגייטס חזה שהטכנולוגיה תפחית את הביקוש לעובדים, והמחקר אכן מראה שמשרות רבות יוחלפו על ידי רובוטים.
 - כן, כי גם גייטס חזה שעובדים רבים יפוטרו בגלל הטכנולוגיה.
 - כן מפני שהוא אומר שהרובוטים יחליפו אותנו והמחקר מוכיח שזה נכון.
 - כן, כי לפי המחקר 47% מהעובדים יפוטרו.
 - גם המחקר מראה שהרבה מהעובדים יפוטרו.
- (המילה "גם" מעידה על כך שתוצאות המחקר תומכות בתחזית של גייטס.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שיש בה רק אחד הרכיבים שלעיל, לדוגמה:

- כן, הן תומכות בגלל שגאט הייתה טענתו.
 - (הרכיב השני חסר: אין פירוט של תוצאות המחקר או של התחזית של ביל גייטס.)
 - גייטס נראה שאנשים רבים יישארו ללא עבודה.
- (הרכיב הראשון חסר: מהתשובה אי אפשר להבין אם תוצאות המחקר תומכות בתחזית של ביל גייטס.)

שאלה 15

שאלה 14

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
התלמידים נדרשים להבין למי הכוונה במאזכר במשפט נתון.

2 נק' תשובה 3: גם את הציבור הרחב וגם את קרל פריי

תשובה 2

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 16

שאלה 17

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק) התלמידים נדרשים להבין משמעות של ביטוי הכתוב בטקסט, ולקשר אותו לרעיונות שבטקסט.

2 נק' תשובה 2: כאדם המתריע מפני אסון בעקבות התפתחות הטכנולוגיה. תשובה 1

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 17

שאלה 16

הבנת הנקרא: איתור מידע התלמידים נדרשים לאתר מאפיינים הכתובים בטקסט.

2 נק' סימון נכון בשלוש המגבלות, כפי שמפורט להלן

1 נק' סימון נכון בשתי מגבלות בלבד

0 נק' כל אפשרות אחרת

התשובות הנכונות:	סדר מגבלות
(1) _____ חוסר יכולת לבצע פעולות חישוב עוצמתיות	משפט 6 בטור ב
(2) ✓ _____ חוסר יכולת ליצור יצירות מעוררות השראה	משפט 5 בטור ב
(3) ✓ _____ חוסר יכולת להבחין בין עצמים דומים	משפט 4 בטור ב
(4) _____ חוסר יכולת לבצע משימות מורכבות	משפט 3 בטור ב
(5) _____ חוסר יכולת לבצע משימות שגרתיות	משפט 2 בטור ב
(6) ✓ _____ חוסר יכולת להבין מצבים אנושיים	משפט 1 בטור ב

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו 1 בסעיפים 1–6 אם סומן ✓, ויקלידו 2 אם לא סומן ✓.

שאלה 18

שאלה 19

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים להבין את הרעיון שבציטוט נתון, ולהסביר על סמך הטקסט מה הכוונה שלו.

3 נק' תשובה העוסקת בסכנה שאדם יאבד תכונות אנושיות כמו אמפתיה, רגישות, רחמים, יכולת הזדהות, שיקול דעת, אנושיות ויצירתיות, לדוגמה:

- שהאנשים יפסיקו להיות יצירתיים ולא יצרו קשרים חברתיים אמיתיים אלא פנים אלא רק דרך מסך בלשהו.
- לרובוטים אין רגישות, רגשות ויכולת לפלוט כוחם. הכולנה היא שאם בני האדם יתנהלו כך, הצולף יהיה ללא רגש ומחנה.
- אנשים יאבדו את היצירתיות שלהם ויכולת המחשבה וכן את היחודיות שלהם.
- אנתנו נ'סרר לתוק צולף של טכנולוגיה בלי רגשות ובלי יצירתיות.
- הכולנה היא איבוד התכונות האנושיות ושכל בני האדם יתמסרו לטכנולוגיה ולצבודה אוטומטית.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- הסכנה היא שאנשים יחשבו כמו מחשבים ולא יהיה לאנשים יתרון על המחשבים וכך לא תהיה להם תעסוקה.
- בני אדם יתחילו לחשוב רק על טכנולוגיה ושהם יחשבו כמו רובוטים.
- אנשים יעשו כאמרי מידע.
- (בתשובה אין פירוט של מהות הסכנה שבדבר).
- שכולם יהיו מול המחשבים כל הזמן.
- בסוף כולנו נתנהג על אותו דפוס התנהגות.
- (בתשובה אין פירוט בנוגע לתכונות האנושיות החסרות).

שאלה 19

שאלה 18

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לקשר בין שני פרטי מידע גלויים בטקסט.

2 נק' תשובה 4: שהמחשב מתקשה להבין את מורכבות התקשורת האנושית. תשובה 1

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 20

שאלה 20

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר את המסקנה הנובעת מדוגמאות המובאות בטקסט.

2 נק' תשובה 3: שמקצועות חדשים יחליפו את המקצועות הקיימים. תשובה 2

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 21א

שאלה 21א

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
התלמידים נדרשים לקשר בין ייצוג חזותי ובין תוכן כתוב בתרשים.

2 נק' תשובה העוסקת בכך שהסיכוי להיעלמות המקצועות שבעמודה הימנית הוא נמוך, לדוגמה:

- **בצמודה הימנית נמצאים מקצועות שהרובוטים כנראה לא יוכלו להחליף בקרוב (אנשים מחוץ לאלה יחליפו אותם רובוטים).**
- **משום שהמקצועות בצמודה הימנית "מוטנים" (שישארם בזמן הקרוב ולא יוחלפו על ידי רובוטים). הפרצוף שמח כי הוא מראה את התקווה שקיימת לאותו מקצוע.**
- **כי אלה המקצועות שלא צפויים להיעלם.**

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **מכיוון שהכותב שמח שמקצועות אלו לא ימוחקו.**
- (התשובה עוסקת בכותב ולא בעובדים במקצועות שלא ייעלמו).
- **יש פרצוף מחייך כי האחוזים קטנים.**
- (בתשובה אין קישור בין "האחוזים הקטנים" ובין המקצועות שלא ייעלמו).

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים להבין מהות של מקצוע, לקשר את המקצוע לטקסט ולנמק.

3 נק' בחירת העמודה הימנית ונימוק העוסק בתכונות האנושיות הנדרשות בכתיבה (החסרות לרובוט או למחשב), כגון יצירתיות, הבנת מצבים בין-אישיים ומצבים חברתיים.

הערה: תתקבל גם תשובה העוסקת בכך שלסופר יש השכלה גבוהה.

לדוגמה:

- סופר יהיה **בצמודה הימנית** כי הוא **לקוק ליצירותיו כדי ליצור יצירה טובה ומעוררת השראה** (ולכן הסיכוי שהמקצוע ימוחש הוא נמוך).
- **הצמודה הימנית**. סופר **לקוק אתכונה אנושית שאין למחשב וצריך להביא בכתיבה רגשות ומחשבות**.
- **בצמודה הימנית מכיוון** **סיפורים באים מהלב ומהראש עם רגשות, מה שאין לאף מחשב**.
- **בצמודה הימנית מפני** **סקודט בטקסט היה רגש שהרובוטים אינם מסוגלים לפתח יצירותיות ולכתוב דברים מעוררי השראה לבד**. הם צריכים להיות בעלי תכונות אנושיות עצדיין אין להם. (מהתשובה אפשר להבין שהתכונות החסרות לרובוטים הן התכונות הנדרשות לסופר).
- **בצמודה על הסמילי המחייך מכיוון** **סופר כותב על רגשות ודברים מהדמיון וזה לא משהו רגובוט או מחשב יכול לעשות**.
- **בצמודה הימנית**, סופר **זה מקצוע הדורש השכלה גבוהה ולפי תוצאות המודל, ככל שהמקצוע דורש השכלה גבוהה יותר כך יורדת הסבירות שהוא יצלח**.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות ציון העמודה השמאלית או ציון העמודה הימנית והסבר שגוי או ציון העמודה הימנית ללא הסבר, לדוגמה:

- סופר יהיה **בצמודה הימנית** כי **רובוטים לא יוכלו להחליף סופרים**.
- (בתשובה חסר הסבר לקביעה שהרובוטים לא יוכלו להחליף סופרים).
- **מכיוון שמחשבים לא יכולים לחבר ספרים עצמיים לבד**.
- **בצמודה השמאלית כיוון שהוא מקצוע פחות נצלח**.
- **הימנית מפני שזה דורש מחשבה אנושית כדי לכתוב אותו**.
- (בתשובה חסר פירוט של המחשבה האנושית, כגון מחשבה יצירתית, הבנה ביחסי אנוש).

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר בטקסט את דעתו של הכותב בנושא מסוים.

2 נק' תשובה העוסקת בחינוך ליצירתיות, לדוגמה:

- *לעבוד באופן יצירתי בסיוע מחשבים.*
- *ללמד איך להיות יצירתיים.*
- *ללמד את התלמידים להיות ראשיים ויצירתיים.*
- *איך להיות יצירתיים בעבודה כשהיו גדולים.*

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות דוגמאות למקצועות הדורשים יצירתיות, לדוגמה:

- *לדעת לעשות דברים שרובוטים לא יכולים לעשות.*
(התשובה כללית מדי.)
- *ללמד דברים שרובוטים לא יוכלו להחליף אותם בעתיד.*
- *לדעתו של פרייזריק ללמד את התלמידים בבה"ס יכולות שיתנו להם יתרון יחסי על פני המחשב.*
(התשובה כללית מדי, שכן חסר בה פירוט של היכולות.)
- *מקצועות יצירתיים כמו ספרות ואומנות*
(התשובה עוסקת במקצועות שצריך ללמד ולא בצורך להיות יצירתי.)

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים להביע את דעתם בקשר לבית ספרם ולנמקה.

3 נק' תשובה שיש בה שני הרכיבים האלה:

1. עמדה ברורה, חיובית או שלילית או מסתייגת.
2. נימוק התומך בעמדה ועוסק בפיתוח או באי-פיתוח היצירתיות. הנימוק יכול להתבסס על דוגמה.

דוגמאות לעמדה חיובית:

- בבית ספרנו מלמדים ברוח המלצתו של פריי, כי מצודדים יצירות בייחוד במקצועות תנ"ך וספרות. לדוגמה, בתנ"ך התבקשנו לכתוב ציתון שהתפרסם בתקופת יהושע המתאר אירועים מתקופתו.
- כן, מכיוון שלא תמיד מלמדים אותנו מהספר. יש מורים שנותנים לנו עבודות יצירה.
- שיטת הלימוד בבית ספרנו היא בדיוק כמו שמציע פריי. הוא מציע ללמד להיות יצירתיים ולזאת רצוי בסיוע מחשבים וכך עושים המורים ברוב המקצועות, אפילו במתמטיקה.
- לפי דעתי בית ספרי מלמד אותנו לחשוב מחוץ לקופסה, בשיעור "נימוחא" המדריך מלמד אותנו לחשוב יצירתי ולהציג לנקודות מבט שלא הצגנו אליהן קודם.

דוגמאות לעמדה שלילית:

- בבית ספרנו בעיקר משנים ולא מלמדים לחשוב יצירתי. למשל, בשיעור ספרות המורה מכתיבה לנו ניתוחים של שירים ואנחנו צריכים ללמוד אותם בצל פה כי אנחנו יודעים שבמבחן היא תשאף על זה. המורה לא מבקשת מאתנו לנתח שירים בצצננו או להגיד מה אנחנו חושבים על השירים.
- לדעתי ביה"ס אינו מלמד בצורה יצירתית, רוב אם לא כל המקצועות הם מקצועות בהם מלמדים עם חומר ומידע כתוב, ובעבודות הנחשבות "יצירות" נותנים הצדקה ברורה של מה לעשות בלי שום מקום לדמיון.
- לפי דעתי בית הספר שלי לא מלמד אותנו כיצד להיות יצירתיים. בעיקר מלמדים אותנו לחשב, לזכור בצל פה ולעבד חומר בשביל מבחן. אין לנו כצולויות המצודדות חשיבה יצירתית אלא בעיקר לאחסן מידע ולעבד אותו.
- בית הספר שלי לא מלמד אותנו להיות יצירתיים משום שלא נותנים לנו להיות יצירתיים. לדוגמה, כאשר אומרים לנו לעשות עבודה אמרים לנו לעשות מצגת ולא עבודה יצירתית.

דוגמה לעמדה מסתייגת:

- בית ספרי לא מלמד לרוב ככה. אבל הם כן משתדלים ללמד אותנו לפעמים בדרכים יצירתיות, לדעת לחשוב מחוץ לקופסה. לקחת אותנו למקומות שבהם הלימדה שונה ולא רק להקשיב ולסכם.

שאלה 22 (המשך)

שאלה 24ב (המשך)

2 נק' תשובה שאין בה עמדה מפורשת, לדוגמה:

■ **בבית ספרנו האורה מכתובה לנו את התשובות ואת השאלות למבחנים ואמקשת מאיתנו ללמוד אותם בצ"פ.**

■ **בבית הספר שלי אנחנו מכינים הרבה מצגות במחשב.**

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שיש בה עמדה בלבד או תשובה שאינה עוסקת בפיתוח או באי-פיתוח של יצירתיות, לדוגמה:

■ **בבית ספרנו לא מלמדים להיות יצירתיים באף מקצוע.**

■ **לפי דעתי בבית ספרי מלמדים את התלמידים לבחור לעצמם כמה ירצו לעבוד. בית הספר תומך בכל תלמיד ותלמיד לבחור ולהשקיע במקצועות שהוא אוהב ולבחור בעצמו מה הוא יעשה בעתיד.**

(התשובה אינה עוסקת בפיתוח או באי-פיתוח של יצירתיות).

■ **לדעתי לא. בלל ששיטת הלימוד בבית ספרי מלמדת אותם דברים כמו שלימדו לפני 40 ו 50 שנה ויצירות אינה חלק מזה.**
(בתשובה יש עמדה והנימוק חוזר עליה.)

שאלה 23

שאלה 22

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
התלמידים נדרשים להבחין בין עובדות ובין עמדות.

2 נק' סימון נכון בשלושת הסעיפים

1 נק' סימון נכון בשני סעיפים בלבד

0 נק' כל אפשרות אחרת

התשובות הנכונות:

עמדה	עובדה	המשפטים
☐ 2	☒ 1	1. ב-1970 הועסקו בתעשייה 30% מהעובדים, והיום מדובר בפחות מ-10%. (שורות 76-77)
☒ 2	☐ 1	2. ... כדי שלא תהיה ירידה במספר המשרות, יש לדאוג להעברת העובדים לתחומים שבהם יש לבני אדם יתרון יחסי על פני המחשב. (שורות 80-81)
☒ 2	☐ 1	3. האתגר בעתיד הוא ללמד את התלמידים איך להיות יצירתיים. (שורות 85-86)

בודקי המיצ"ב החיצוני יקלידו בסעיפים 1-3 את מה שסימן התלמיד.

לשון
התלמידים נדרשים לזהות שגיאות לשון בקטע נתון ולתקן אותן.

3 נק' תשובה שכתובות בה **ארבע** השגיאות שבקטע הנתון בשאלה ותיקון נכון שלהן, כמו שמוצג בטבלה שלהלן.

2 נק' תשובה שכתובות בה **שלוש** שגיאות ותיקון נכון שלהן.

1 נק' תשובה שכתובות בה **שתי** שגיאות ותיקון נכון שלהן.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שכתובות בה השגיאות בלי התיקון שלהן.

התשובות הנכונות:

השגיאה	התיקון
ל (חיי היומיום)	ב (חיי היומיום)
שבאמצעותו	שבאמצעותה
ההבעות פנים	הבעות הפנים / הבעות פניו
עם	אם

הערה 1: כתיבה של "ההבעות פנים" בשתי שורות בטבלה תיחשב זיהוי שגיאה אחת.

הערה 2: כתיבה של טקסט מתוקן שלם ייחשב תשובה מלאה. אם התלמיד תיקן חלק מהשגיאות, הוא יקבל ניקוד לפי המחוון.

הבעה בכתב (שאלת עמ"ר)
התלמידים נדרשים להביע את דעתם בנוגע למצב היפותטי ולנמקה.

(0-5 נק' לפי הפירוט שלהלן)

בשאלה זו נבדקת איכות הכתיבה.

הערות:

1. אם התלמיד כתב שורה אחת או פחות (גם אם מוצגת בה עמדה) או אם התלמיד כתב בסוגה שאינה מתאימה או אם לא ענה על השאלה שבמטלה, יינתן לו הציון 0.
2. אם התלמיד כתב יותר משורה ופחות מ-30 מילים (כ-3 שורות) יוערכו רק העמדה והנימוק, ויינתן לו הציון 0 על הרכיבים לכידות ולשון.

איכות הכתיבה נבדקת באמצעות הרכיבים האלה:

- כתיבת עמדה חיובית או שלילית או מתלבטת (מפורשת או משתמעת) (1 נק')
- כתיבת נימוק לעמדה (2 נק')
- הנימוק עוסק בהשוואה בין שתי צורות הלמידה – באמצעות מחשב או עם מורה, או שהנימוק עוסק רק ביתרונות של צורת הלמידה שנבחרה או שהנימוק עוסק רק בחסרונות של צורת הלמידה שלא נבחרה.
- הערה: אם התלמיד כותב שהוא מתלבט, עליו להביא נימוקים לשני הצדדים.
- לכידות, קישוריות ובהירות (1 נק')
- תקינות לשונית (1 נק')

דוגמאות:

- אני לא הייתי בוחרת ללמוד כק, אני מאמינה שכדי להתצניין ולהבין את החומר יש צורך בקן אדם שיוכל להסביר ולהבין אותך באופן שרובוט אינו מסוגל. בנוסף, לפני אדם יש חוכמת חיים ותבונה שהם רכשו עם השנים, דבר שרובוט אינו מסוגל לייצר.
(5 נק')
- אני הייתי בוחר ללמוד ולהיבחן ככה. הייתי בוחר זאת משום שכאשר לומדים עם מורה המורה אומר לך מה לעשות ואיך ללמוד, ובמידה עם מחשב המידה היא עצמאית. נותנים חומר ללמוד עצמי ואתה לומד חומר עצמאי ומסתדר בזכות היכולות שלך, וזהו למידה הרבה יותר משמעותית ונטענת בזיכרון מאשר למידה עם מורה.
(4 נק' – נקודה אחת ירדה בשל לשון דבורה: להבחין ככה; אומר לך מה לעשות; נותנים חומר ללמוד.)
- לא, כיוון מחשב לא יכול להבין אותך ולהתחשב בק כמו מורה אנושי. כיוון שמורה אנושי גם היה בבית ספר, הוא מבין מה זה לחץ וחוסר רצון ללמוד, ורובוט או מחשב לא.
(4 נק' – נקודה אחת ירדה בשל לשון דבורה: מורה אנושי גם היה; מה זה לחץ; ורובוט או מחשב לא.)

שאלה 25 (המשך)

שאלה 25 (המשך)

- אני הייתי בוחרת ללמוד כק, מכיוון שאני אישית מעדיפה ללמוד עם מחשבים ולא עם מחברות, ולדעתי זה טוב שכל תלמיד ילמד לבד וקצת עלו.
(3 נק' – ניקוד מלא על העמדה והנימוק. הרכיבים לכידות ולשון לא הוערכו כי בתשובה יש פחות מ-30 מילים.)
- לא, מפני שאני אדם שאוהב אינטראקציה עם אנשים, ואם אני אצטרק להתנזר מזה, אני ארטיס בודד ומדוכא.
(3 נק' – ניקוד מלא על העמדה והנימוק. הרכיבים לכידות ולשון לא הוערכו כי בתשובה יש פחות מ-30 מילים.)
- כן, כי כק אהיה יותר נגישה למקורות מידע ואני רוצה להיות ברת מלף אז אני משתנה עם הטכנולוגיה.
(2 נק' – ניקוד חלקי על העמדה והנימוק, שכן הנימוק דל ואינו מובן. הרכיבים לכידות ולשון לא הוערכו כי בתשובה יש פחות מ-30 מילים.)
- אני לא הייתי רוצה להיבחן כק, כי לדעתי למידה עם מורה היא יותר טובה ואופנת.
(1 נק' – הצגת העמדה מלווה בנימוק מצומצם. הרכיבים לכידות ולשון לא הוערכו כי בתשובה יש פחות מ-30 מילים.)

פרק שלישי – הבעה בכתב

שאלה 26

שאלה 26

הבעה בכתב
התלמידים נדרשים להציג שליטה בכתובת סיכום הממזג מידע רלוונטי משני טקסטים.

סה"כ 20 נק'

יש לתת את הציון 0 בכל הממדים במקרים האלה:

- אם החיבור אינו בסוגה הנדרשת.
- אם רוב החיבור עוסק בנושא אחר.
- אם יש בחיבור פחות מ-40 מילים.

תוכן המידע

א. תיאור התופעה (0, 1 נק')

- 1 נק'** אמירה כללית על שילוב הטכנולוגיה החכמה בשוק התעסוקה / בתעשייה / בחינוך, לדוגמה:
- כיום אנו עוברים לשלב חדש בהתפתחות התעשייה, שבו מכונות יכולות לשלוט בתהליכי הייצור ולקבל החלטות באופן עצמאי. (טקסט 1)
 - בכל העולם חברות מאמצות טכנולוגיות חדשות כחלק מהמהפכה התעשייתית. (טקסט 1)
 - רובוטים משולבים בחינוך בתחומים רבים, למשל מכונות ללא נהג, ממייני חסה. (טקסט 2)

0 נק' כל אפשרות אחרת

ב. ההשפעות של שילוב הטכנולוגיה החכמה על התעשייה ועל האדם

ב1. השפעות חיוביות (0–3 נק')

3 נק' ציון שלוש השפעות חיוביות לפחות של שילוב הטכנולוגיה על התעשייה ו/או על האדם, מתוך הרשימה הזו:

- הייצור יתייעל. / זמן הייצור יתקצר. (טקסט 1)
- הטעויות בייצור יצטמצמו. (טקסט 1)
- יתאפשר חיסכון בעלויות הייצור. (טקסט 1)
- מחירי המוצרים ירדו. (טקסט 1)
- אנשים יתפתחו מבחינה מקצועית. (טקסט 1)
- התעשייה תיעשה יוקרתית יותר. / התעשייה תמשוך אליה אנשים איכותיים יותר. (טקסט 2)
- שכר העובדים יעלה. (טקסט 2)
- יהיה צורך בחינוך ליצירתיות. (טקסט 2)

יתקבל גם תיאור של יכולות הרובוטים בהשוואה לאדם, לדוגמה:

- קבלת החלטות באופן עצמאי (שחרור האדם מקבלת החלטות) (טקסט 1)
- הצלבת מידע ממקורות שונים (טקסט 1)
- הפקת תובנות / המלצות משפע נתונים (טקסט 1)
- בקרת איכות קפדנית על כל פריט (טקסט 1)
- חיזוי של צורכי התחזוקה של מכונות / השבתה מינימלית של המכונות / הורדת עלויות התיקון (טקסט 1)
- ביצוע עבודות מסוכנות, קשות (טקסט 1 – טקסט נלווה)
- עלייה בכושר הייצור / קפיצת מדרגה בכושר הייצור (טקסט 1)
- ביצוע עבודות משעממות ושגרתיות / ביצוע עבודות החוזרות על עצמן (טקסט 1, טקסט 2)
- ביצוע משימות מורכבות, למשל בנהיגה: יכולת מתקדמת של מיפוי דיגיטלי, חיישנים מתוחכמים, יכולות חישוב עוצמתיות (טקסט 2)
- אחסון מידע ועיבודו בצורה יעילה (טקסט 2)
- ביצוע משימות ללא הפסקה / ללא מנוחה (טקסט 2)

2 נק' ציון שתי השפעות חיוביות מבין ההשפעות שלעיל.

1 נק' ציון השפעה חיובית אחת מבין ההשפעות שלעיל.

0 נק' כל אפשרות אחרת

2. השפעות שליליות (0, 1 נק')

1 נק' ציון התחזית שעובדים רבים יפוטרו / שעובדים רבים יוחלפו על ידי רובוטים, לדוגמה:

- יפוטרו המוני עובדים. (טקסט 1)
- אנשים יצטרכו למצוא תעסוקה חלופית. (טקסט 1)
- בתוך שני עשורים ישתלטו רובוטים ומחשבים על 47% מהמשרות / על מחצית המשרות. (טקסט 2)
- הטכנולוגיה תפחית את הביקוש לעובדים. (טקסט 2)
- כיום אפשר למחשב משרות רבות (וכתוצאה מכך יתפסו מחשבים את מקומם של בני האדם במשרות אלה). (טקסט 2)

הערה: אפשר להוסיף את העובדה שאנשים יאלצו להשתדרג, אך לא כתשובה בלעדית.

0 נק' כל אפשרות אחרת

שאלה 26 (המשך)

שאלה 26 (המשך)

ג. כתיבת סיכום ממזג (0, 2, 4 נק')

4 נק' בטקסט של התלמיד יש מיזוג מידע משני הטקסטים בנוגע להשפעות של שילוב הטכנולוגיה החכמה על התעשייה ועל האדם.

2 נק' בטקסט של התלמיד יש מיזוג מידע משני הטקסטים, אך לא בתיאור ההשפעות של שילוב הטכנולוגיה החכמה על התעשייה ועל האדם.

0 נק' אין עדות למיזוג מידע משני הטקסטים.

ד. התאמה לסוגה ולמטלה (0-3 נק')

3 נק' הטקסט מתאים לסוגה ולמטלה ויש בו רק מידע רלוונטי לדרישות המטלה, כפי שמפורט להלן:

התאמה לסוגה: הטקסט ברובו הוא טקסט סיכום (אין בו משפט שאינו מתאים לסוגה, כמו משפט המתחיל במילים "לדעתי...", "לסיכום...").

יש בטקסט הכללות.

רלוונטיות התוכן: כל המידע רלוונטי לדרישות המטלה.

דוגמאות למידע שאינו רלוונטי:

- מידע על החברה הגרמנית / מידע על העברת המפעל מסין לגרמניה
- תיאור שלוש המהפכות
- ההגדרה של המדפסת, של החיישן, של הרובוט ותיאור דרך פעולתם
- מגבלות הרובוטים (אלא אם הן מקושרות להשפעת הטכנולוגיה על בני האדם)
- פירוט יתר של המקצועות שיוחלפו על ידי רובוטים ואלה שלא יוחלפו על ידם
- פירוט המחקר של קרל פריי
- השינויים בשוק העבודה בעבר (בחקלאות ובתעשייה)
- הוספת מידע שאינו כתוב בטקסטים
- חזרות מיותרות

2 נק' הטקסט ברובו הוא טקסט סיכום, יש בו פגימה מעטה בהתאמה לסוגה (למשל, כתיבת משפט טיעוני או פנייה לנמענים), או פגימה מעטה ברלוונטיות (פרט אחד או שני פרטים שאינם רלוונטיים).

1 נק' יש בטקסט פגימה רבה בהתאמה לסוגה (למשל, כמחצית מהטקסט כתובה כטקסט טיעוני), או שיש בטקסט פגימה רבה ברלוונטיות (שלושה או ארבעה פרטי מידע שאינם רלוונטיים).

0 נק' כל אפשרות אחרת

ה. ציון מקורות המידע (0, 1 נק')

1 נק' יש אזכור של הטקסטים בפתיח ו/או במהלך הטקסט פעם אחת לפחות (אזכור כותרות הטקסטים או שמות הכותבים).

0 נק' כל אפשרות אחרת

ו. טקסט עצמאי (לא מהוקשר) (0, 1 נק')

- 1 נק' כל המידע הדרוש לנמענים כדי להבין במה דברים אמורים כתוב בסיכום.
0 נק' יש בטקסט פרטי מידע שאינם נהירים למי שלא קרא את הטקסטים שעליהם מבוסס הסיכום.

ז. לכידות, קישוריות ובהירות (0-3 נק')

- 3 נק' טקסט לכיד, מקושר ובהיר, העונה ברובו על המאפיינים האלה:
- "זרימה" טובה בטקסט מרעיון אחד לאחר (כתיבה רציפה ולא בנקודות)
 - ניסוח בהיר וענייני
 - קישוריות בין חלקי הטקסט (שימוש בקשרים המתאימים למבנה הלוגי של הטקסט ולתוכנו)
- 2 נק' טקסט שהקישוריות, ו/או הלכידות ו/או הבהירות שבו הם ברמה בינונית.
1 נק' טקסט שהקישוריות, ו/או הלכידות ו/או הבהירות שבו הם ברמה נמוכה.
0 נק' טקסט שהקישוריות, ו/או הלכידות ו/או הבהירות שבו הם ברמה נמוכה מאוד.

ח. לשון ותקינות (0-3 נק')

- 3 נק' טקסט העונה על המאפיינים האלה:
- משפטים שלמים ובנויים כהלכה
 - שימוש במשלב הולם
 - התאם במין, במספר ובידוע
 - שימוש נכון והולם בסימני פיסוק
 - שימוש תקין בצורות הנטייה (כגון שימוש תקין באותיות אית"ן, שימוש תקין בנטיית מילות היחס והבחנה בין נטיית היחיד ובין נטיית הרבים)
 - כתיב תקין.
- הערה 1: אין להוריד ניקוד על העתקה מושכלת מהטקסט.
הערה 2: אין להוריד ניקוד על שגיאה אחת.
- 2 נק' טקסט העונה ברובו על המאפיינים שלעיל
1 נק' טקסט שיש בו שגיאות לשון מסוגים שונים
0 נק' טקסט שיש בו שגיאות לשון רבות מסוגים שונים.

נספח

דוגמאות לטקסטים של תלמידים וניתוחן

- 1 אט עד עכשיו לא יצא לכם להכיר את הדבר שיקח לכם אל תכירו: רובוט.
- 2 רובוט הוא מכונה אוטומטית היכולה לבצע פעולות מורכבות שמכונות רגילות
- 3 אינן יכולות לבצע. הרובוט נשלט על ידי מערכת מחשבת, והוא יכול להחליף
- 4 אנשים במשימות מסוכנות, קשות או כאלה שחולרות על עצמן שוב ושוב.
- 5 כעת מתרחשת המהפכה התעשייתית הרביעית. לפנייה היו 3 קודמות: הראשונה
- 6 התחוללה בעקבות התחלת השימוש בקיטור כדי להניע מכונות. המהפכה השנייה
- 7 התחוללה בעקבות הכנסת החשמל ופסי הייצור למפעלים, המהפכה השלישית התחילה
- 8 עם התפתחות המחשבים ותהליכי הייצור האוטומטיים. אפילו בייל גייטס היווה
- 9 את חששותיו מהתקדמות הטכנולוגיה. ד"ר קרל פרי וד"ר מייקל אוסבורן קיימו
- 10 מחקר. לפי תוצאות המחקר בתוך 2 עשורים מחשבים ורובוטים עשויים
- 11 להשתלט על 47% מהמשרות הקיימות. אך לפני שאתם מדירים רובוטים בתור
- 12 דבר "מושלם", לרובוטים יש גם פגמים. הרובוטים לא יצירתיים, אין להם כישורים
- 13 חברתיים וקשה להם להבין מצבים ולהתנהל בהם. פרי ואובסון גם הוסיפו
- 14 במחקרם כי אט אתם אנשי מכירות, קציבים, רואי חשבון, מתווכי נדלן או משווקים
- 15 בטלפון, עליכם להפחד מהמקצוע שלכם כי בעתיד אתם תוכלו על ידי רובוטים.

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
א. תיאור התופעה	1, 0	0	אין בסיכום תיאור של התופעה.
ב. השפעות חיוביות	3–0	3	בסיכום מתוארות שלוש השפעות חיוביות : 1. ... היכולה לפצח פצולות מורכבות. 2. ... והוא יכול להחליף אנשים במשימות מסוכנות, קשות... 3. ... או כאלה שחולקות על עצמן שם וסמל.
ב.2. השפעות שליליות	1, 0	1	בסיכום מתוארת השפעה שלילית : ■ בתוך 2 עשורים מחשבים ורובוטים צפויים להשתלט על 47% מהמשרות הקיימות.
ג. כתיבת סיכום ממזג	4, 2, 0	4	הסיכום ממזג : ההשפעות החיוביות מובאות מטקסט 1 וההשפעה השלילית מובאת מטקסט 2.
ד. התאמה לסוגה ולמטלה	3–0	1	התאמה לסוגה – בחלק ניכר מהטקסט יש פנייה לנמען וכתיבה בגוף שני. רלוונטיות – יש מידע עודף בתיאור המהפכות התעשייתיות ובתיאור מגבלות הרובוטים, יש פירוט רב של המקצועות שיוחלפו על ידי רובוטים, יש אזכור של ביל גייטס.
ה. ציון מקורות המידע	1, 0	0	אין ציון של מקורות המידע.
ו. טקסט עצמאי	1, 0	0	הטקסט אינו עצמאי ואדם שלא קרא את הטקסטים יתקשה להבין במה הסיכום עוסק.
ז. לכידות, קישורות ובהירות	3–0	1	הניסוח בהיר, אך הרצף הלוגי לקוי וחסרה קישוריות בין חלקי הסיכום.
ח. לשון ותקינות	3–0	1	המשפט הראשון לקוי : ...שקח לבט... – לא כתוב מה ייקח. משלב – יש שימוש בלשון דיבור : לא יצא לבט; בתור דבר משה. יש שימוש שגוי במילה : כתוב ה"וה את הteenות במקום "הביע את חששותיו". יש שתי שגיאות כתיב : מולפס במקום "תחלפו"; האולמותיים במקום "האוטומטיים". יש משפטים שחסר בהם מידע, כגון קשה להם להבין מציב.

11 (מתוך 20)

השפעותיה של הטכנולוגיה על חיינו.
 לטכנולוגיה יש מספר יתרונות ציקריים
 יחודיים אך ורק לאמצרות טכנולוגיות
 כמו כן לאמצרות הטכנולוגיות יש גם
 מספר חסרונות גדול מאוד.
 יתרונותיה של הטכנולוגיה יכולות לעזור
 לנו האנשים בחיי היומ יום בדברים
 הכי פשוטים וגם בדברים המסובכים יותר.
 יתרונותיה של הטכנולוגיה יכולות לעזור
 לנו בכל דבר זה גם אחד החסרונות
 הבצתיים שלה החסרון נובע מצללות
 האדם וכמו כן הרובוט יעשה את מה שהאדם
 יבקש מה שיארום לחוסר בספורט וכו, בקרוב
 מאוד הרובוטים הולכים להחליף כ-47%
 מכאן הצבאות שנוצרות כגון אנשי-מכירות, קציבים
 ראוי חשבון, מתווכי נדל"ן, אנשים שצובדים בשיווק
 טכנולוגי. הבציה שיותר ויותר אנשים עם הזמן
 ייאבדו את עבודתם.
 עם כל החסרונות האלו ישנם גם יתרונות
 כמו עלרא הפרטים הקטנים כגון להביא
 לבן אדם כוס מי, אכל מי שבאמת מרוויחים
 אלה בצלי העסקים אשר מביאים רובוטים
 וצריכים לשלם פחות וכך גם להאדיל את קצב
 העבודה.

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
א. תיאור התופעה	1, 0	0	אין תיאור של התופעה.
ב1. השפעות חיוביות	3-0	2	בסוף הסיכום מתוארות שתי השפעות חיוביות: ■ חיטכון – ...<i>צרכים</i> <i>לעס</i> <i>פחות</i>... ■ ייעול – ...<i>להעביל</i> <i>את קצב</i> <i>העבודה</i>.
ב2. השפעות שליליות	1, 0	1	בסיכום מתוארת השפעה שלילית: ■ <i>בקרה</i> <i>מאוד</i> <i>הרובוטים</i> <i>הולכים</i> <i>להחליף</i> <i>כ-47%</i> <i>מכלל</i> <i>העבודות</i> <i>שנעשות</i>... ■ <i>יותר</i> <i>ויותר</i> <i>אנשים</i> <i>עם</i> <i>הזמן</i> <i>יאלדו</i> <i>את</i> <i>עבודתם</i>.
ג. כתיבת סיכום ממוזג	4, 2, 0	4	הסיכום ממוזג: ההשפעות החיוביות מובאות מטקסט 1 וההשפעה השלילית מובאת מטקסט 2.
ד. התאמה לסוגה ולמטלה	3-0	1	יש מידע שגוי ומידע שאינו מהטקסט: ■ <i>החסרון</i> <i>נובע</i> <i>מצללות</i> <i>האדם</i>... ■ ... <i>מה</i> <i>שיטת</i> <i>לחוסר</i> <i>בספורט</i>... ■ ... <i>להביא</i> <i>לבן</i> <i>אדם</i> <i>כוס</i> <i>מים</i>...
ה. ציון מקורות המידע	1, 0	0	אין ציון של מקורות המידע.
ו. טקסט עצמאי	1, 0	0	אין בסיכום כל המידע הדרוש לנמענים כדי להבין במה דברים אמורים.
ז. לכידות, קישורות ובהירות	3-0	2	יש בסיכום קפיצות מנושא לנושא: מחסרונות ליתרונות ומיתרונות לחסרונות. כמו כן יש חזרתיות רבה ושימוש שגוי במילות הקישור <i>אבל</i>; <i>וכן</i>.
ח. לשון ותקינות	3-0	1	בסיכום חסרים סימני פיסוק. משלב – יש שימוש בלשון דיבור: <i>הכי</i> <i>פשוטים</i>; <i>בכל</i> <i>דבר</i>; <i>מצללות</i> <i>האדם</i>; <i>לחוסר</i> <i>בספורט</i>; <i>מביאים</i> <i>רובוטים</i>; <i>חסרונות</i> <i>בצית"ם</i> <i>לבן</i> <i>אדם</i>. יש שגיאת כתיב אחת: <i>עלרא</i> במקום "עזרה". יש פגימה בהתאם: כתוב <i>יתרונותיהם</i> ... <i>יכולות</i> <i>לעזור</i>.

11 (מתוך 20)

הטקסטים "פועלי כל העולם, הכירות את המכונות שיקחו את העבודה שלכם" שנכתב על ידי אמיתי זיו ואורה קורן ו"באנו לקחת את העבודה שלכם" שנכתב ע"י אור פסובסקי צוסקים בשינוי הטכנולוגיה החכמה במשק התעסוקה. טכנולוגיות חדשות ויצירות מתפתחות כל הזמן ומאמצות על ידי סוגים שונים של תצטיות. לתופעה זו יש מאון תופעות חיוניות. זיו וקורן מתארים כי תופעה זו תוביל ליצור איכותי יותר של מוצרים במפעלים, מניצת טעויות ביצור, מניצת תקלות הנוצרות עקב התיישנות של חלקים, מחירי המוצרים ירדו, יתבצע חיסכון בעלויות היצור ויוקמו מפעלים מקומיים חדשים. מנגד לבק, ישנן השפעות שליליות חמורות, כפי שמקפידים להוסיף זיו וקורן. תופעה זו תגרום לפיטורי המוני עובדים, ופנסל, כפי שטוען פסובסקי, להפחתת הביקוש לעובדים במאון רחב של תחומים.

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
א. תיאור התופעה	1, 0	1	בסיכום מתוארת התופעה: טכנולוגיות חדשות ויצירות מתפתחות כל הזמן ומאמצות על ידי סוגים שונים של תצפיות.
ב. השפעות חיוביות	3–0	3	בסיכום מתוארות חמש השפעות חיוביות: - תופעה זו תוביל לייצור איכותי יותר של מוצרים במפעלים. - מניעת טעויות ביצור. - מניעת תקלות הנוצרות עקב התיישנות של חלקים. - מחירי המוצרים ירדו. - יתבצע חיסכון בצלילות הייצור.
ב. השפעות שליליות	1, 0	1	בסיכום מתוארות שתי השפעות שליליות: - פיטורי המוני צובדים - הפחתת הביקוש לצובדים באגון רחב של תחומים.
ג. כתיבת סיכום ממזג	4, 2, 0	4	הסיכום ממזג: ההשפעות החיוביות מובאות מטקסט 1 וההשפעות השליליות מובאות משני הטקסטים.
ד. התאמה לסוגה ולמטלה	3–0	3	הטקסט מתאים לסוגה ולמטלה והתוכן רלוונטי לנושא המטלה.
ה. ציון מקורות המידע	1, 0	1	המקורות מצוינים בתחילת הסיכום ובמהלכו.
ו. טקסט עצמאי	1, 0	1	בסיכום יש כל המידע הדרוש לנמענים כדי להבין במה דברים אמורים.
ז. לכידות, קישורות ובהירות	3–0	3	- הזרימה מרעיון לרעיון טובה. הניסוח בהיר וענייני ויש שימוש בקשרים ובמאזכרים. <u>דוגמאות לניסוח בהיר וענייני:</u> - התופעה תוביל לייצור איכותי יותר של מוצרים במפעלים. - מניעת טעויות ביצור. - מניעת תקלות הנוצרות עקב התיישנות של חלקים. - מחירי המוצרים ירדו. - יתבצע חיסכון בצלילות הייצור.
ח. לשון ותקינות	3–0	2	היעדר נקודותיים במשפט הראשון מקשה על הקריאה. צריך להיות: הטקסטים: ... יש חזרתיות במילה "תופעה": אגון תופעות; לתופעה זו; כי תופעה זו. מילת קישור שגויה: אנא לכך

19 (מתוך 20)

דוגמה 4

- 1 **בשני הטקסטים מדובר על אותו דבר רובוטים.**
- 2 **מחשיבים טכנולוגיה וכו... בטקסטים מה שהכותבים**
- 3 **מנסים להעביר לקוראים הוא שהטכנולוגיה זה לא**
- 4 **הכל ולא תמיד היא טובה לנו יש לה תכונות**
- 5 **רעות ותכונות טובות הטקסטים גם מעבירים**
- 6 **שהרובוטים לוקחים להם את העבודה הכולנה בלוקחים**
- 7 **להם את העבודה הוא שהם יודעים לעשות הרבה**
- 8 **דברים ואפילו את העבודה של בני האדם**
- 9 **והכותבים שהם גם ד"ר כותבים שהם עשו**
- 10 **מחקר ובמחקר מופיע שיש הרבה יותר מקצועות**
- 11 **שנעלמים בגלל הרובוטים.**
- 12 **ההשפעות החיוביות שיש ברובוטים מחשיבים**
- 13 **וכו... הם שלפצמים הם עוזרים לנו בדברים שרק**
- 14 **מחשיבים יכולים לעשות ולא בני אדם.**
- 15 **והדברים השלילים זה שהם לוקחים לבני האדם**
- 16 **את העבודות שלהם ועושים במקומם דברים שהם**
- 17 **במצמם יכולים לעשות.**

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
א. תיאור התופעה	1, 0	0	אין תיאור של התופעה. במשפט הפותח כתוב כך: ■ <i>בשני הטקסטים מדובר על אותו דבר, רובוט, מחשבים טכנולוגיה וכו'...</i>
ב1. השפעות חיוביות	3–0	0	בסיכום יש משפט אחד הנוגע ליתרונות הרובוטים, אבל הוא סתמי ואינו מהרשימה במחווך.
ב2. השפעות שליליות	1, 0	1	בסיכום מתוארת השפעה שלילית: ■ <i>שהרובוט לא יוקח את הצלחה...</i>
ג. כתיבת סיכום ממזג	4, 2, 0	0	אין מיזוג מידע בין הטקסטים.
ד. התאמה לסוגה ולמטלה	3–0	2	אין עודפות, המידע מובא מהטקסטים הנתונים, המשפטים מתאימים לסוגה, אך יש חזרה מיותרת על התופעה השלילית וגם מידע שגוי: ■ <i>בטקסט מה שהכותבים מנסים להעביר לקוראים הוא שהטכנולוגיה זה לא הכל...</i>
ה. ציון מקורות המידע	1, 0	0	אין ציון של מקורות המידע.
ו. טקסט עצמאי	1, 0	1	בסיכום יש כל המידע הדרוש לנמענים כדי להבין במה דברים אמורים.
ז. לכידות, קישורות ובהירות	3–0	2	הזרימה מרעיון לרעיון אינה טובה. יש שימוש במאזכרים, אך אין שימוש במילות קישור.
ח. לשון ותקינות	3–0	1	משלב – יש שימוש בלשון דיבור: <i>טכנולוגיה זה לא הכל</i> ; <i>שהם יעזרו מחקר; תכונות רצות</i> (במקום "תכונות שליליות"); <i>הטקסט גם מעביר ש...; והכותבים שהם גם ד"ר כותבים...</i> חסרים סימני פיסוק. יש שימוש שגוי במילות היחס: <i>כתוב ההשפעות החיוביות יש הרובוטים</i> במקום "ההשפעות החיוביות שיש לרובוטים". יש פגימה בהתאם: <i>כתוב והדברים השלילים זה...</i> במקום "והדברים השלילים הם..."
7 (מתוך 20)			

הטקסט "פועלי כל הצולמ, הכירו את המכונות שייקחו לכם את
העבודה" שכתב צ"י אמיתי ליו ואורה קורן מדבר על הייתרונות
שהטכנולוגיה והחוסרונותיה.
והטקסט "באנו לקחת את העבודה שלכם" שכתב צ"י אורי פסובסקי
מדבר על החסרונות של הרובוטים ולא החסרונות של התפתחות
הטכנולוגיה.
ההשפעות החיוביות לפי הטקסט הראשון זה שבאמצעות הטכנולוגיות
החדשות יהיה אפשר לקצר במידה רבה את הזמן הנדרש ליצור
כל נצל ולחסוך את עלויות ההובלה הגבוהות אל סין וממנה.
יש גם את מדפסת התלת מימד שאפשר להדפיס חפצים שונים
והם יצאו בצורה טובה.
הנוסף לכך יש את החיישן שהוא מזהה שינויים בסביבה,
קולט דברים וצוד.
לצומת זאת הטקסט השני מדבר על החסרונות של הרובוטים,
למשל זה שהרובוטים גונבים לנו את העבודות לאט לאט.
בגלל הרובוטים גם הרבה עבודות שהיו בעבר כמעט כבד
לא קיימות.
לסיכום יש גם חסרונות ולא יתרונות בטכנולוגיה והרובוטים.

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
א. תיאור התופעה	1, 0	0	הפתיח אינו מדויק (בשני הטקסטים מתוארים יתרונות וחסרונות), ואין בו תיאור של התופעה: - הטקסט ... מדבר על היתרונות שבטכנולוגיה ובחוסרונותיה. - והטקסט ... מדבר על החסרונות של הרובוטים ואם על החסרונות של התפתחות הטכנולוגיה.
ב1. השפעות חיוביות	3–0	2	בסיכום מתוארים שני יתרונות (אם כי לא בהכללה): ... יהיה אפשר לקצר במידה רבה את הזמן הנדרש לייצור כל נצף. ... ולחסוך את עלויות ההובלה
ב2. השפעות שליליות	1, 0	1	- לעומת זה שהרובוטים אנונימי לנו את הצבאות לאט לאט. - באלף הרובוטים גם הרבה צבאות שהיו בעבר כמעט כבר לא קיימות.
ג. כתיבת סיכום ממזג	4, 2, 0	4	הסיכום ממזג: ההשפעה החיובית מובאת מטקסט 1 וההשפעה השלילית מובאת מטקסט 2.
ד. התאמה לסוגה ולמטלה	3–0	1	יש בסיכום פירוט ולא הכללות (יעול וחסכון בהקשר של מפעל הנעליים בלבד) יש מידע עודף על המדפסת ועל החיישן. יש משפט סיכום.
ה. ציון מקורות המידע	1, 0	1	מקורות המידע מוזכרים בפתיח.
ו. טקסט עצמאי	1, 0	0	למי שלא קרא את הטקסטים, לא ברור כיצד פרטי המידע על הנעליים בסין, המדפסת והחיישן קשורים לנושא.
ז. לכידות, קישורות ובהירות	3–0	2	יש בסיכום שימוש במילות קישור מתאימות: <i>ע' גם; בנוסף; לעומת זאת; לסיכום.</i> בחלק מהטקסט הזרימה מרעיון לרעיון אינה טובה, לדוגמה המשפט <i>ע' גם את מדפסת התלת מימד... פוגע בלכידות.</i>

פירוט	אפשרויות הציון	הציון בדוגמה זו	הסבר
ח. לשון ותקינות	3–0	1	יש שגיאת כתיב אחת: <i>ואח/סר/נותיה</i> במקום "ובחסרונותיה". יש פגימות בהתאם: כתוב <i>ההשפעות זה...</i> במקום "ההשפעות הן"; כתוב <i>מדפסת תלת מימד מאפשר...</i> במקום "מדפסת תלת-מימד שמאפשרת..." משלב הלשון נמוך: <i>יש גם את; הם יצאו בצורה טובה;</i> <i>לענף זה שהרובוטים אנוביט.</i> סימני הפיסוק תקינים. המבנה התחבירי לקוי: הסיכום נפתח במילה <i>הטקסט...</i> והמשפט הבא בסיכום נפתח במילה <i>והטקסט...</i> (ו' החיבור מיותרת).
12 (מתוך 20)			

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.